

Nyhetsbrev 2018:6

Samordnad hantering av frågor och händelser under valperioden

Syfte

Syftet med detta brev är att informera om och tydliggöra hur valadministrationen ska arbeta samordnat med hantering av olika frågor och händelser under valperioden. Just detta brev riktar sig till kommuner och ska tydliggöra hur en kommun ska hantera en fråga eller händelse som kommunen bedömer att fler behöver kännedom om.

Bakgrund

Valmyndigheterna har i uppdrag att genomföra valet. Valmyndigheten som är den centrala valmyndigheten informerar väljarna om var, när och hur valet äger rum, i samarbete med kommuner, som har motsvarande informationsansvar kring lokaler och öppettider.

Det är viktigt att valmyndigheterna är förberedda på de frågor som kan uppstå, så att rätt information når ut och förtroendet för valets genomförande bibehålls. En del av förberedelserna gäller de sakfrågor där vi bedömer att missförstånd lättast kan uppstå.

Det är inte otroligt att om någon vill påverka förtroendet för valsystemet negativt, så riktar hen in sig på dessa områden. Det kan exempelvis gälla saknade eller felaktiga valsedlar, röstmottagare som inte hanterat rösterna korrekt, förlorade röstkort, fotografering i vallokaler m.m. Vidare finns det frågor som är lättare än andra att sprida rykten om, t.ex. på sociala medier. Därför sprider Valmyndigheten nu information om hur vi hanterar frågor så att den samlade valadministrationen är förberedd och samordnad.

Information till allmänheten vid förekomst av felaktig information om valets genomförande

Vid behov kommer Valmyndigheten att informera allmänheten om incidenter och specifika frågor på val.se. Vid lokala händelser är utgångspunkten att generell information om val och valsystemet finns på val.se som kompletteras med lokal information om specifik händelse på kommunens hemsida.

Valmyndigheten har också en nationell valupplysning via telefon som kan svara på frågor.

Svar på återkommande frågor från allmänheten

Valmyndigheten kommer också att löpande svara på allmänhetens frågor under valperioden. Vi har identifierat ett antal sakområden och påståenden som valadministrationen av erfarenhet vet kommer att diskuteras under valperioden.

Vår bedömning är att allmänheten ofta hör av sig angående frågorna och att det kan uppstå en förvirring kring vad som gäller. Det kan också uppstå diskussioner kring frågorna i sociala medier och det finns en risk att de kan bli kontroversiella just detta val. Därför har vi förberett svar på frågorna. Frågor och svar finns på val.se, i det frågeforum som Valmyndigheten har lanserat under våren. Forumet nås från startsidan, ”[Ställ din fråga här](#)”.

Frågor och svar på val.se kan också fungera som en svarsbank för länsstyrelser och kommuner och att hänvisa till i kommunikationen med allmänheten. Sprid gärna information om Frågeforumet på val.se till era röstmottagare så att de kan arbeta förebyggande och pedagogiskt avhjälpa att frågorna kommer. Mer detaljerade svar på vissa frågor kommer att finnas i ett dokument med frågor och svar i Valdatasystemets bibliotek.

Kommunikationsvägar

När Valmyndigheten får information om händelser som vi bedömer är av intresse för valadministrationen sprider vi denna information via vår ordinarie sändlista till kommunernas valansvariga. Valmyndigheten kommer att sprida information till övriga valadministrationen via nyhetsbrev alternativt mejl om felaktig information florerar på sociala medier som fler bedöms behöva känna till.

Kommunikation till Valmyndigheten

Om en kommun får kännedom om felaktiga rykten som fler behöver känna till ska Valmyndigheten informeras, via valadm@val.se. Det går också bra att kontakta personerna längst ned under kontaktuppgifter.

Varje kommun ska också bedöma om en händelse i det egna länet är något som fler valmyndigheter behöver kännedom om. T.ex. kan en händelse i en kommun riskera att hända i fler kommuner. Info om incidenter ska skickas till valadm@val.se så sprider Valmyndigheten info till valadministrationen.

Kontaktuppgifter

Valmyndigheten

- Säkerhetsansvarig Andreas Swärdh, 010-5757011
- IT- och kommunikationschef Carl Sjöberg, 010-5748574
- Kommun/valnämndsansvarig Hans-Ivar Swärd, 010-5757026
- Kanslichef Anna Nyqvist, 010-5757017

Tidigare nyhetsbrev

Har ni missat tidigare nyhetsbrev? I valdatasystemets Bibliotek finns ett arkiv med nyhetsbrev till valnämnder och länsstyrelser.

Med vänliga hälsningar, Valmyndigheten

VALMYNDIGHETEN

Besöksadress: Fleminggatan 14
Postadress: Box 121 91, SE-102 25 Stockholm
Tel. 010- 57 57 000

valet@val.se
www.val.se

Nyhetsbrev 2018:7

Det här nyhetsbrevet innehåller information om:

- Leverans av valmaterial - viktigt att kontrollera
- Nytt valbarhetshinder
- Församlingsbegreppet Hemlösa
- Nya svenska medborgare
- Röstlängder
- Valdag till Europaparlamentet den 26 maj 2019
- Mejla dubblettröstkort
- Distribution av kommunexterna förtidsröster
- Överklaganden

Leverans av valmaterial - viktigt att kontrollera

Leveranserna av valmaterial till kommunerna är klara nu. Ni bör kontrollera innehållet i leveransen mycket noga, även enskilda produkter, för att undvika tråkiga upptäckter senare om materialet inte stämmer mot er beställning. Kontrollera även valsedlarna. Det ska finnas med en följesedel där det framgår vad som har levererats och vad som är restnoterat. Det som är restnoterat som t.ex. sigillerna får ni lägga in en ny beställning på. Dessa kommer att levereras senast i vecka 32. När det gäller handledningar kanske ni fått mindre än vad ni beställt men då går det att skriva ut resterande via PDFen i valportalen och biblioteket. Affischen Valsedlar har utgått, men däremot tillkom häftet med Vallagen, Valförordningen och VALFSen.

I beställningsformuläret finns det nu möjlighet att beställa enskilda partiernas valsedlar. Det står NYTT på dessa produkter, men det betyder endast att det är nya valsedlar för i år, i och med att partierna har bytt partibeteckning. Ni ska ha kastat tidigare och äldre valsedlar. Siffran som står som förslag anger ert antal valdistrikt, så ni får själva ange det korrekta antalet valsedlar ni önskar beställa.

Nytt valbarhetshinder

Fr.o.m. årets val gäller att den som är vald till revisor i kommunen inte är valbar till ledamot eller ersättare i kommunfullmäktige. Valmyndigheten har fått frågor om möjligheten för en revisor i en kommun att kandidera i årets val och vara upptagen på ett partis valsedel. Det är möjligt för en förtroendevald revisor att finnas med på sitt partis valsedel inför en ny mandatperiod. Skulle en förtroendevald revisor därmed vilja vara valbar och återgå till ett fullmäktigeuppdrag, måste fullmäktige besluta om entledigande från revisorsuppdraget före valdagen 9 september.

Mer information kommer senare om hur kommunerna– länsstyrelsen kan lösa informationsutbytet kring detta.

VALMYNDIGHETEN

Besöksadress: Fleminggatan 14
Postadress: Box 12191, SE - 102 25 Stockholm
Tel. 010 - 575 70 00

valadm@val.se
www.val.se

Valmyndigheten

Församlingsbegreppet Hemlösa

Begreppet församling är borta vad gäller folkbokföring. Den som inte har någon folkbokföringsadress blir numera istället skriven på ett placeringsdistrikt. Detta är en benämning som finns hos folkbokföringen. Inför varje val ser Valmyndigheten till att alla personer som har rösträtt blir kopplad till ett valdistrikt, d.v.s. en vallokal där man finns upptagen i röstlängden. Man finns i regel upptagen i röstlängden i det valdistrikt där man är folkbokförd.

Om en person är skriven på placeringsdistrikt finns ingen folkbokföringsadress, och i dessa fall blir personen slumpmässigt tilldelad ett valdistrikt i den kommun där han eller hon senast var folkbokförd. Personen kommer därmed med i röstlängden men saknar fortfarande en folkbokföringsadress dit röstkort kan skickas. Personen har på detta sätt kvar sin rätt att rösta trots avsaknad av fast adress i folkbokföringen.

Inför varje val annonserar Valmyndigheten i ett antal tidskrifter som kommer i kontakt med hemlösa. Informationen i annonserna talar om hur man kan få ett dubblettröstkort utskrivet om man saknar folkbokföringsadress men i övrigt uppfyller kraven för rösträtt.

De personer som varit utvandrade så länge att det valdistrikt där de senast bodde inte finns längre, förs till ett och samma valdistrikt i kommunen. Det kallas för valtekniskt för "rubrikdistrikt".

Uppgifterna i röstlängden hämtas från folkbokföringen. Regler för folkbokföring finns hos Skatteverket. De ansvarar för det centrala folkbokföringsregistret och kan svara på frågor rörande villkoren för registret.

Nya svenska medborgare

Om någon väljare kommer till förtidsröstningen eller vallokalen och visar ett beslut om svenskt medborgarskap, men är spärrad för riksdagsval i röstlängden, ska valnämnden kontakta länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut om ev. rättelse och meddelar valnämnden som ska effektuera beslutet. Det kan ske t.o.m. valdagen.

Röstlängder

Det är möjligt för kommuner att hämta de tryckta röstlängderna direkt hos tryckeriet för de som önskar det. Tryckeriet ligger i Kungsör och röstlängderna kan hämtas måndagen den 3 september. Om röstlängderna ska hämtas direkt hos tryckeriet måste detta anmälas till Valmyndigheten **senast onsdagen 8 augusti**. För anmälan och närmare adressuppgifter till tryckeriet ska kontakt tas med oscar.hammar@val.se.

Så fort röstlängderna är kommunerna tillhanda ska dessa granskas snarast. Om det visar sig att det saknas någon röstlängd eller att röstlängden inte är brukbar av någon anledning ska detta rapporteras till Valmyndigheten snarast. I mån av tid kommer nya röstlängder hinna tryckas upp och levereras. Om nya röstlängder inte hinner levereras på nytt så kommer det vara möjligt att skriva ut så kallade "nödlängder" från Valdatasystemet.

Valdag till Europaparlamentet den 26 maj 2019

Europeiska unionens råd har beslutat att valdagen till Europaparlamentet blir den 26 maj 2019. Valmyndigheten återkommer med övriga datum och tider för valet.

Mejla dubblettröstkort

Det finns nu fullt lagstöd för att skicka dubblettröstkortet per mejl. Regeringen har beslutat att göra ett tillägg till förordningen (2002:61) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val, som gäller från och med den 1 juli 2018. Tillägget gör det möjligt att tillhandahålla dubblettröstkort digitalt och det kan alltså tillämpas från och med RKL 2018. Dataskyddsförordningen påverkar inte denna fråga.

Att skicka ut ett dubblettröstkort digitalt betyder inte att vi har övergått till digitala röstkort. Den röstberättigade som avser att förtidsrösta måste själv se till att skriva ut dubblettröstkortet i A4. En del, men inte alla, röstmottagningsställen har ju också möjlighet att skriva ut.

Distribution av kommunexterna förtidsröster

Information om detta fanns i nyhetsbrev nr 4/2018. Tider för inlämning och annan praktisk information kommer att redovisas i ett nyhetsbrev, men som komplettering kan nämnas att början av augusti kommer PostNord att till kommunerna skicka det material som behövs.

Kom ihåg att ordinarie behörighetshandlingar för kommunen inte gäller. För att få kvittera ut värdeförsändelser som innehåller förtidsröster, krävs ett protokoll från valnämnden där det framgår vem eller vilka som får kvittera dessa försändelser. Den som kvitterar ska också kunna legitimera sig. Eftersom rätt person måste kvittera, kommer dessa försändelser inte att levereras inom eventuella befintliga avtal om utkörning av post.

Överklaganden

Valprövningsnämnden prövar överklaganden av val och folkomröstningar samt överklaganden av administrativa valärenden. Valprövningsnämnden är den enda instans till vilken man kan överklaga valresultat och deras beslut går i sin tur inte att överklaga.

I och med lagändringarna som trädde i kraft den 1 mars 2018 ska överklaganden av beslut att fastställa utgången av framtida val skickas direkt till Valprövningsnämnden. Efter höstens val kommer det att finnas en förteckning på Valprövningsnämndens hemsida över vilka överklaganden som kommit in till nämnden.

Tidigare har Valmyndigheten publicerat beslut tagna av Valprövningsnämnden www.val.se. Sedan en tid tillbaka kan man dock finna beslut från den 1 januari 2017 på Valprövningsnämndens egen hemsida och tanken är att både framtida och äldre beslut ska publiceras där efter hand. Det går bra att kontakta Valprövningsnämnden för att ta del av äldre beslut som ännu ej publicerats. I och med detta publiceras inte besluten längre på www.val.se.

Läs gärna mer om överklaganden på <https://www.val.se/om-oss/lagar-och-regler/klaga-overklaga-och-anmal.html> och uppdatera er lokala information om ni ännu inte gjort det.

Tidigare nyhetsbrev

Har du missat tidigare nyhetsbrev? I valdatasystemets Bibliotek finns ett arkiv med Valmyndighetens nyhetsbrev till valnämnder och länsstyrelser.

*Med vänlig hälsning,
Valmyndigheten*

Särskilt nyhetsbrev om omval och extra val

I handboken kommunens uppgifter vid valen 2018 finns i kapitel 10 och 11 kort information om vad som gäller vid omval eller extra val efter valen den 9 september. Med tanke på de korta tidsramarna vid sådana val är det särskilt viktigt att ni i kommunerna har en god beredskap. Vi vill med detta nyhetsbrev underlätta den planeringen genom att bl.a. påminna om vilka särskilda regler och förutsättningar som kommer att gälla vid ett omval eller ett extra val samt beskriva Valmyndighetens beredskap och planering.

Extra val kan ske till riksdag, kommun- eller landstingsfullmäktige. I handboken finns mer information under vilka förutsättningar ett sådant val kan beslutas.

Ett omval kan gälla ett helt valområde eller i endast en eller ett par valkretsar. Det är ett nytt val men tanken är att det ska genomföras enligt samma förutsättningar som ett ordinarie val, med vissa undantag. Den första mars i år trädde några lagändringar i kraft och syftet med dessa är bl.a. att ett omval ska genomföras snabbare än tidigare.

En viktig skillnad mellan omval och extra val är att i ett omval får inga nya partier anmäla deltagande. Till ett extra val ska alla partier anmäla deltagande och kandidaterna ska lämna förklaringar och samtycken.

Särskilda regler som gäller både vid omval och extra val

- **Röstmottagningen i Sverige** får börja tidigast **10 dagar** före valdagen (istället för 18 dagar före valdagen).
- **Röstmottagningen i utlandet** får börja tidigast **20 dagar** före valdagen (istället för 24 dagar före valdagen). I vilken omfattning utlandsröstning ska hållas beslutas av Valmyndigheten, efter samråd med UD. Det görs efter att ett beslut om omval eller extra val har fattats. För val som inte är till riksdagen blir troligtvis utlandsröstningen begränsad till brevröstning.
- **Brevröster** från utlandet får precis som vid ordinarie val göras i ordning tidigast **45 dagar före valdagen**, men inte förrän beslutet om vilken dag som ska vara valdag har fattats. Perioden för brevröstning kan alltså bli kortare än 45 dagar.

- **Budröster** får tidigast göras i ordning **10 dagar före valdagen** om rösten lämnas i en röstningslokal i en kommun och tidigast **20 dagar före valdagen** om budrösten lämnas hos en utlandsmyndighet (tidsfristerna följer de som gäller för förtidsröstning i Sverige och i utlandet).
- **Röstkorten** ska vara framme hos väljarna **10 dagar** innan valdagen (istället för 18 dagar före valdagen)
- **Utlandsröstkorten** skickas ut **så snart när det går** efter att beslut har fattats om valdag, om valet gäller riksdagen. För val till kommun- eller landstingsfullmäktige skickas inga utlandsröstkort eftersom utlandssvenskar inte har rösträtt.

Särskilda regler som enbart gäller vid omval

- **Valdagen** ska vara inom **tre månader** från det att Valprövningsnämnden har fattat beslut om omval. Vid omval till riksdagen bestämmer regeringen vilken dag som ska vara valdag. Vid omval till landstings- och kommunfullmäktige bestämmer Valmyndigheten dag, efter samråd med länsstyrelsen.
- Det ska vara möjligt att **rösta i hela landet**, även om omvalet gäller en annan kommun eller ett annat landsting. I varje kommun ska det finnas en lokal för förtidsröstning. Alla kommuner måste därför ha en beredskap för det, även om de i övrigt inte är berörda av omvalet. Kommunerna utanför omvalsområdet får själva bestämma öppettiderna för förtidsröstningen men väljarna ska ges goda möjligheter att rösta. Varje kommun ska senast 32 dagar före valdagen meddela oss var och när röstmottagningen kommer att ske. I övrigt gäller samma regler för förtidsröstningen som vid ordinarie val, t.ex. att alla röstmottagare måste vara utbildade. Det finns inte reglerat om kommunerna ska få extra statsbidrag för förtidsröstning. Det måste i så fall regeringen besluta genom en särskild förordning, i likhet med vad som görs vid ordinarie val.
- De **partier** som ställde upp i det ordinarie valet är automatiskt anmälda till omvalet. Inga nya partier kan anmäla sig.
- De **kandidater** som varit anmälda till det ordinarie valet ska anses anmälda till omvalet och kandidaterna kommer inte att behöva lämna in förklaringsblanketter på nytt. Det är dock möjligt att anmäla ytterligare kandidater och Valmyndigheten kommer att besluta om ett sista datum för att anmäla *nya* kandidater. Kandidater för övriga partier behöver inte samtycka på nytt att de ställer upp för partiet, om de gjorde det vid det ordinarie valet.
- **Valsedlarna** från det ordinarie valet kommer att vara giltiga. Däremot kan partierna välja att göra ändringar i sina kandidatlistor inför omvalet och kan också beställa nya valsedlar vid behov.

Särskilda regler som enbart gäller vid extra val

- **Valdagen** för extra val till riksdagen bestäms av regeringen och ska vara inom **tre månader** från beslutet att extra val ska hållas. Det finns inte reglerat i lag när valdagen för extra val i kommun- eller landstingsfullmäktige ska vara.
- Sista dag för **registrering av partibeteckning** är en vecka efter det att beslut om extra val har meddelats.
- **Partier** som önskar delta i extra valet behöver **anmäla sitt deltagande**. Detta ska göras senast **30 dagar innan valdagen**, men en anmälan ska också godtas om den inkommer inom en vecka från beslutet om valdag.
- **Kandidater** behöver lämna en förklaring alternativt sitt samtycke för att vara valbara.
- **Valsedlar** till riksdagen ska enligt valförordningen vara vita. Valmyndigheten återkommer med besked om hur det ska hanteras om det ev. skulle bli ett extra val till riksdagen samtidigt som ett val till kommunfullmäktige.

Valmyndighetens planering

Valmyndigheten rekommenderar alla valnämnder att ha beredskap i händelse av omval eller extra val minst fram till nästa valtillfälle 2022. Särskild vikt bör läggas vid att ha en plan för bemanning och röstningslokaler.

På grund av de korta ledderna kommer vi endast att göra mindre uppdateringar av handböcker, manualer och handledningar och tillhandahålla dessa elektroniskt. Utgångspunkten är att kommunerna får använda samma produkter som vid det ordinarie valet så långt det är möjligt. Detsamma gäller webbutbildningarna för röstmottagare.

Valportalen kommer att få en egen ingång där allt arbete som gäller det nya valtillfället ska hanteras. Det arbete som gäller ordinarie valet 2018, t.ex. med efterträdarval kommer fortsatt att hanteras i den gamla sidan.

Valmyndigheten har viss beredskap för att kommunerna ska kunna beställa nytt valmaterial men det är viktigt att ni sparar material utifrån de anvisningar som finns på sidan 123 i Handboken. I handboken finns en förteckning över vilket material som ska sparas hela valperioden och vad som kan kastas efter att valet har vunnit laga kraft. Valsedlar finns med i listan över vad som kan kastas, men inför höstens val har kommunerna beställt fler partivalsedlar och blanka valsedlar än vi har beräknat. Vi vill därför att ni även sparar dessa. Namnvalsedlar ska endast sparas inför ett eventuellt omval men kan därefter kastas.

Valmaterialet bör lagras på ett mörkt och torrt ställe. Det är också viktigt att ni inventerar och för bok över hur mycket material ni har. Nytt material som beställs kommer att levereras nära valdagen och möjligheterna att göra flera beställningar kommer att bli begränsade.

Tidigare nyhetsbrev

Har ni missat tidigare nyhetsbrev? I valdatasystemets Bibliotek finns ett arkiv med nyhetsbrev till valnämnder och länsstyrelser.

Glad midsommar önskar valmyndigheten

VALMYNDIGHETEN

Besöksadress: Fleminggatan 14
Postadress: Box 12191, SE - 102 25 Stockholm
Tel. 010 - 575 70 00

valadm@val.se
www.val.se

Valmyndigheten

Nyhetsbrev 2018:9

Detta nyhetsbrev innehåller information om:

- Felaktiga valsedlar till riksdagen – kontrollera era leveranser!
- Uppdaterade kontaktuppgifter i handledning för röstmottagare förtidsröstning
- Problem att öppna vissa filer i valportalens bibliotek
- Valmyndighetens informationskampanj till allmänheten

Felaktiga valsedlar till riksdagen – kontrollera era leveranser!

Några kommuner har av misstag fått feltryckta vita blanka valsedlar för val till Riksdagen. Vi vill därför att ni särskilt kontrollerar att ni fått rätt valsedlar. Det ska vara vita valsedlar till Val till kommunfullmäktige och det ska vara gula valsedlar till Val till Riksdagen. Om ni upptäcker något fel, gör en tilläggsbeställning i valportalen och skriv ”reklamation” i kommentarsfältet för följesedel.

Uppdaterade kontaktuppgifter i handledning för röstmottagare förtidsröstning

På baksidan av handledningen för röstmottagare förtidsröstning har det smugit sig in ett gammalt telefonnummer och faxnummer till Valmyndigheten. Vi har korrigerat detta i handledningen i Valportalens bibliotek. Ni som ännu inte utbildat era röstmottagare och planerar att dela ut den tryckta versionen av handledningen får gärna informera era röstmottagare om det. Korrekt telefonnummer till Valmyndigheten är 010-57 57 000.

Problem att öppna vissa filer i valportalens bibliotek

Vi har upptäckt att vissa användare har problem att öppna Officefiler från biblioteket i valportalen. Det kan t.ex. drabba presentationerna i power point för röstmottagare och det kan även vara svårt att öppna filer i Excel. Problemet uppstår för de användare som har Windows 10 i kombination med webbläsaren Explorer. Vi felsöker problemet och kommer att åtgärda det så snart som möjligt. Till dess ska det gå att öppna filerna genom att använda en annan webbläsare. Det kan också fungera att högerklicka på länken och välja ”spara som”.

Valmyndighetens informationskampanj till allmänheten

En informationskampanj riktad till allmänheten startar den 13 augusti, i samband med att röstkortet distribueras, och avslutas den 9 september (vid lunchtid).

Kampanjen går i breda kanaler med annonsering i:

- TV (reklamfinansierade)
- Radio (reklamfinansierade)
- Dagstidningar
- Utomhustavlor
- Digitala kanaler (webbbanners, sociala kanaler)
- Bio

På val.se inrättas en särskild kampanjdel för att vägleda i de vanligaste frågorna. Webbplatsen är också kampanjens kommunikativa nav.

Kampanjens budskap utgår från att informera allmänheten om när, var och hur valet genomförs med tyngdpunkt på att guida de röstberättigade och ge svar på de vanligaste frågorna.

I biblioteket kommer en plan att publiceras med mer detaljerad information med publiceringsdatum, tidningslista, förstärkning mot vissa målgrupper mm.

På val.se kommer ett urval av kampanjheter att publiceras.

Tidigare nyhetsbrev

Har ni missat tidigare nyhetsbrev? I valdatasystemets Bibliotek finns ett arkiv med nyhetsbrev till valnämnder och länsstyrelser.

Med vänliga hälsningar

valmyndigheten

VALMYNDIGHETEN

Besöksadress: Fleminggatan 14
Postadress: Box 12191, SE - 102 25 Stockholm
Tel. 010 - 575 70 00

valadm@val.se
www.val.se

Valmyndigheten